

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แผนแม่บทด้านการบริหารการศึกษา
2. การบริหารการศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
  - 2.2 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา
  - 2.3 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
    - 2.3.1 ด้านวิชาการ
    - 2.3.2 ด้านงบประมาณ
    - 2.3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
    - 2.3.4 ด้านการบริหารทั่วไป
3. เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 3.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 3.2 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 3.3 ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศ
    - 3.3.1 เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล
    - 3.3.2 เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล
    - 3.3.3 เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลข้อมูล
    - 3.3.4 เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสดงผลข้อมูล
    - 3.3.5 เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูล
  - 3.4 กระบวนการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร
    - 3.6.1 การวางแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ
    - 3.6.2 การพัฒนาระบบสารสนเทศ
    - 3.6.3 การปฏิบัติงานของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ
    - 3.6.5 การฝึกอบรม
    - 3.6.6 การบริหารงานธุรการ
4. เทคโนโลยีเพื่อการบริหารการศึกษา
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
  - 5.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
  - 5.2 ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

## 1. แผนแม่บทด้านการบริหารการศึกษา

### 1.1 การปฏิรูปการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเทคโนโลยีด้านการบริหารการศึกษา

พระพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาครูทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

มาตรา 68 ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทานและผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาค รัฐภาคเอกชนและองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพื่อการพัฒนาคนและสังคม หลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการผลิต การวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 69 รัฐต้องจัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย ส่งเสริมและประสาน การวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สรุปได้ว่า รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น ให้มีการพัฒนาครูทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยี ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะนโยบาย ส่งเสริมและประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 1- 4) เสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552- 2561) สภาการศึกษาให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้แต่งตั้งคณะกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อดำเนินการจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในภาพรวม และให้คำปรึกษาแนะนำการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อดำเนินการจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์และมาตรการในการปฏิรูปการศึกษา รวม 9 ประเด็น คือ 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านการผลิตครูและพัฒนาครู คณาจารย์ 3) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการมีส่วนร่วม 4) ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 5) ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคน 6) ด้านการเงินเพื่อการศึกษา 7) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) ด้านกฎหมายการศึกษา 9) ด้านการศึกษาตลอดชีวิต พบว่า ในส่วนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีปัญหาการดำเนินการเนื่องจากขาดการพัฒนาเนื้อหาผ่านสื่อที่มีคุณภาพรวมทั้งการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้สอน ครูและนักเรียนนำความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อยสถานศึกษามีจำนวนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ลำสมัย

ในการนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอแนวทางปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาที่ต้องปฏิรูปเร่งด่วน 4 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ โดยเฉพาะมาตรการที่ 1 พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งเนื้อหาและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อช่วยในการศึกษาเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนที่มีครูแนะนำและช่วยตนเอง 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ โดยมีมาตรการ พัฒนาคณาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนการสอน วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยี 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

สำหรับข้อเสนอกลไกเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติและกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ เสนอนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานการวิจัยการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้ง การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริม การศึกษาและเรียนรู้ของประชาชน รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อสนับสนุน การผลิต การวิจัย และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอกลไกสนับสนุนที่ต้องพัฒนา/ปรับปรุง คือ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษา โดย ดำเนินการ ดังนี้ 1) สนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนผลิต สื่อการเรียนการสอน หนังสือ ตำราเรียน รวมทั้งบทเรียนและเนื้อหาสาระที่มีคุณภาพผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและสนับสนุนให้มีระบบการทดสอบ ผู้เรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2) สนับสนุนสื่อสารมวลชนทุกแขนงผลิตรายการและเนื้อหาสาระที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ในการศึกษา และเรียนรู้ของประชาชน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพิ่มโอกาส และได้พัฒนาประสิทธิภาพการสอน ของครู คณาจารย์อย่างจริงจัง โดยใช้เทคโนโลยีเครือข่ายไร้สายความเร็วสูง อาทิ ระบบ WiMAX ระบบ ADSL ระบบ EdNet เป็นต้น 4) ระบบพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาที่เข้าถึงง่าย

ประหยัดและสะดวกต่อการใช้โดยเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ รวมทั้งเครือข่ายวิทยุ โทรศัพท์ เพื่อการศึกษาเป็นเครือข่ายเพื่อการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเปิดโอกาสการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทั้งถึง 5) กำหนดเป้าหมาย สัดส่วน นักเรียน นักศึกษาต่อคอมพิวเตอร์ในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา 6) ส่งเสริมให้มีการศึกษาฝึกอบรม และพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถใช้และบำรุงรักษา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาได้อย่างทั่วถึง โดยเน้นการฝึกอบรม (training the trainers) 7) พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมสนับสนุนให้มีเครือข่ายความร่วมมือทาง วิชาการระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันทางการศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อ การผลิตการใช้ และการบำรุงรักษา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาให้สามารถ จัดการเรียนการสอนและให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 1-40) ได้มี การปรับปรุงแก้ไข บังคับกฎหมายการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พ.ร.บ. จัดตั้งสถาบันเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา มีการเสนอเร่งรัดกระบวนการทางกฎหมาย เพื่อให้มีการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาแห่งชาติและกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทในการปฏิรูปการศึกษาทั้งในด้านการบริหาร การศึกษา ซึ่งมีบทบาทในด้านการบริหารงานทั้ง 4 งาน ของสถานศึกษา คือ 1) ด้านการบริหารงาน วิชาการ 2) ด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านบริหารงานบุคคล 4) ด้านบริหารงานทั่วไป ส่วนด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอน สำหรับผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การใช้ อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาความรู้ในบทเรียน และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ตลอดชีวิต

## 1.2 ความเป็นมาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (MIS)

1.2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในมาตรา 63-69 ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาว่า ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการจัดการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยกำหนดขอบเขต ครอบคลุมไปถึงการจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาบุคลากร การวิจัย การจัดตั้งกองทุนและหน่วยงาน กลางเพื่อวางนโยบายและบริหารงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา

1.2.2 กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศระยะ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทยได้ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานของรัฐบาล (E - GOVERNMENT) ด้านการพาณิชย์กรรม (E - COMMERCE) ด้านการอุตสาหกรรม (E-INDUSTRY) ด้านการศึกษา (E-EDUCATION) และด้านสังคม (E-SOCIETY) โดยได้กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษา (Education) ดังนี้

เป้าหมาย พัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ในทุกกระดับของ ประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาสู่การเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

### ยุทธศาสตร์การพัฒนา

- 1) พัฒนากลไกการบริหารนโยบายและการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
- 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศเพื่อการศึกษา ให้เกิดการเข้าถึงอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
- 3) สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกกระดับ
- 4) เร่งพัฒนาและจัดหาความรู้ (Knowledge) และสาระทางการศึกษา (Content) ที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสม
- 5) ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2552)

1.2.3 กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการศึกษา มีดังนี้

สร้างโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก ICT เพื่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างแรงงานในอนาคตที่มีความรู้และทักษะในการใช้ประโยชน์จาก ICT โดยสนับสนุนการแพร่กระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT ที่จำเป็นและเหมาะสมไปยังห้องเรียนในทุกระดับและอบรมทักษะการใช้ ICT รวมถึงการพัฒนาและประยุกต์การใช้สื่อ ICT เพื่อการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งกำหนดให้สถาบันการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำ ICT มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ปรับปรุงเนื้อหาหรือหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมและมัธยมศึกษา เพิ่มเนื้อหาที่เป็นการเสริมสร้างทักษะในการใช้ประโยชน์จาก ICT ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการจ้างงานในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับทักษะ 3 ประการคือ ทักษะในการใช้สารสนเทศและการสื่อสาร (ICT literacy) การรอบรู้ เข้าถึง สามารถพัฒนาและใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ (Information literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) และให้มีหลักสูตรหรือเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ ICT ความรู้ ความเข้าใจ และความตระถึงผลกระทบของ ICT ต่อสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนทุกระดับ ทั้งนี้กำหนดให้ทุกสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ต้องจัดให้มีการทดสอบความรู้ด้าน ICT พื้นฐาน (Basic ICT literacy) และความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน/นักศึกษา ก่อนจบการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อให้ นักเรียน/นักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาทุกคนมีความรู้และทักษะด้าน ICT และภาษาอังกฤษในระดับที่เพียงพอรับและสามารถเทียบเคียงได้ในระดับมาตรฐานสากล (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2554: 12-13)

### 1.3 แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 – 2554

ในช่วง ปี 2550 - 2554 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทิศทางการพัฒนาด้าน ICT ไว้ ดังนี้

#### วิสัยทัศน์

ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และประชาชน ใช้ประโยชน์จาก ICT ในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาได้เต็มศักยภาพอย่างมีจริยธรรมมีสมรรถนะทาง ICT ตามมาตรฐานสากล

### พันธกิจ

- 1) การใช้ ICT พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ การเรียนรู้
- 2) การใช้ ICT เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการศึกษา
- 3) การผลิตและพัฒนาคุณภาพผู้จบการศึกษาด้าน ICT เพื่อการพัฒนาประเทศ

### เป้าประสงค์

1) การเรียนรู้ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้โดยใช้ ICT เป็นฐาน (ICT - based Learning) ที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยให้มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-contents) เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ หลากหลายและเพียงพอ มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีสมรรถนะสูง ทั้งถึงพอเพียงและมีคุณภาพ มีการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษาและในสังคมชุมชนเป็นการเรียนรู้ที่ใช้ ICT เป็นฐาน

2) การบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่ใช้ ICT เป็นฐานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของแต่ละหน่วยงาน โดยมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง มีระบบคอมพิวเตอร์ มี Software รวมทั้งบุคลากรที่มีทักษะด้าน ICT อย่างพอเพียง ให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา พัฒนา จัดทำ และใช้ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation) ระบบบริหาร (Back Office) อย่างครบวงจรโดยใช้ระบบการให้บริการ (Front Office) ตามลักษณะงานของหน่วยงานและให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

3) ผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้าน ICT ที่มีคุณภาพ เพียงพอ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและในทุกพื้นที่ใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษา มีความพร้อมในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้าน ICT ทั้งด้านหลักสูตร เครื่องมือ อุปกรณ์ และผู้สอน รวมทั้งให้การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้าน ICT ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาด้าน ICT มีคุณภาพ มีจริยธรรมตามมาตรฐานหลักสูตรปริมาณเพียงพอกับการพัฒนาประเทศ และได้รับการพัฒนาและมีทักษะตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความมั่นคงในวิชาชีพและได้รับการรับรองสมรรถนะด้าน ICT ตามมาตรฐานสากล ประชาชนได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานและใช้ ICT ในการพัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

### เป้าหมาย ภายในปี 2554

1) สถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับจัดการเรียนการสอน โดยใช้ ICT เป็นฐาน (ICT- based Learning) และเป็นศูนย์การเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายภายในและเครือข่ายภายนอกที่มีความเร็วสูง โทรศัพท์ การศึกษาและสื่อ ICT อื่น ๆ ตามมาตรฐานที่กำหนด

2) การจัดการศึกษาทางไกลครอบคลุมทุกพื้นที่และมีศูนย์บริการการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานในทุกจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และทุกตำบล

3) หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาร้อยละ 80 ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

4) มีหน่วยงานหรือองค์กรบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในทุกระดับ

5) ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา อย่างน้อยร้อยละ 80 มีสมรรถนะทาง ICT ตามมาตรฐานที่กำหนด

6) ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ อย่างน้อยร้อยละ 80 มีมาตรฐานสมรรถนะด้าน ICT ตามมาตรฐานหลักสูตรแต่ละระดับ และผู้สำเร็จการศึกษาด้าน ICT ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล

7) ผู้สำเร็จการศึกษสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับผู้สำเร็จการศึกษสาขาอื่น คิดเป็นสัดส่วน 50:50

8) ประชาชนที่ด้อยโอกาสและอยู่ห่างไกล ร้อยละ 90 ได้รับข่าวสาร ความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากแหล่งความรู้ผ่านสื่อ ICT และร้อยละ 70 ของประชากรวัยแรงงานใช้สื่อ ICT เพื่อยกระดับการศึกษาของตนเอง

### **ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์**

**ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างโอกาส เพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning)**

กลยุทธ์ที่ 1.1 สร้างความร่วมมือและส่งเสริมการพัฒนาและการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Contents) เพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 1.2 เร่งรัดการใช้โครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อการเรียนรู้ตามความต้องการและความจำเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

**ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเป็นผู้นำในการใช้ ICT เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษา (e- Management)**

กลยุทธ์ที่ 2.1 เร่งรัดการใช้โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT เพื่อการบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษา (e – Management Infrastructure)

กลยุทธ์ที่ 2.2 มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารงานภาครัฐ (Back office) สู่การเป็นสำนักงานอัตโนมัติ (e-Office)

กลยุทธ์ที่ 2.3 ให้บริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service)

**ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรบุคคลด้าน ICT (e - Manpower)**

กลยุทธ์ที่ 3.1 ผลิตและพัฒนาบุคลากร ICT ระดับมืออาชีพ (e-Professional)

กลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาสมรรถนะพื้นฐานทรัพยากรบุคคลเพื่อสังคม ICT และสังคมแห่งการเรียนรู้ (e-Society & Learning Society)

### **1.4 ทิศทางการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ**

นักบริหารในระยะหลัง ๆ นี้พยายามใช้ยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อมุ่งบรรลุเรื่อง 3 เรื่อง คือ หนึ่งใช้คนเท่าเดิมทำงานได้มากขึ้น สองงานเท่าเดิม แต่ใช้คนน้อยลง และสามคุณภาพของงานต้องดีเท่าเดิม หรือดีกว่า การจะบรรลุเรื่อง 3 เรื่อง ดังกล่าวนั้น จะต้องใช้ยุทธศาสตร์ คือ

1.4.1 การใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ (Information Utilization) เพื่อประกอบ การตัดสินใจให้มากขึ้น

1.4.2 การบริหารทางไกล (High-Teach Administration)

1.4.3 การหาความรู้ทำงานกับระบบคอมพิวเตอร์ (Computer Literacy)

- 1.4.4 การมองการณ์ไกล (Introspection)
- 1.4.5 การใช้หน่วยงาน/องค์กรอื่นทำงาน (Decentralization)
- 1.4.6 การจัดรูปองค์กรที่ทำงานได้ฉับไว (Organization Development)
- 1.4.7 การพัฒนาบุคลากร (Personnel Development)

### 1.5 ระบบสารสนเทศทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (EIS)

โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษาได้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับกับรูปแบบการทำงานที่หลากหลายโดยสามารถที่ใช้งานบนระบบเครือข่ายที่เป็น Client/Server LAN (Netware, Windows NT) ตัวโปรแกรมเป็นระบบเปิด (Open System) สามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลได้มากมายไม่ว่าจะเป็น Microsoft SQL, Informix โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนสำหรับผู้ดูแลระบบ (Administrator) และส่วนสำหรับผู้ใช้ (User) ส่วนผู้ดูแลระบบจะมีหน้าที่กำหนดการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล กำหนดผู้ใช้และคอยดูแล ให้การใช้งานโปรแกรมเป็นไปอย่างราบรื่น ส่วนของผู้ใช้นั้น จะมีส่วนกรอกข้อมูลสถิติทางการศึกษา โปรแกรมระบบสารสนเทศทางการศึกษา ได้ถูกแบ่งโปรแกรมออกเป็น 7 ระบบ คือ

- 1.5.1 ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับสถานศึกษา (EIS1) เป็นระบบสำหรับกรอกข้อมูลของสถานศึกษาทุกสังกัดเพื่อประมวลผลส่งให้กับหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป
- 1.5.2 ระบบบริหารสถานศึกษา (EIS2) เป็นระบบที่ใช้ในงานบริหารของสถานศึกษา
- 1.5.3 ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับอำเภอ (EIS3) เป็นระบบสำหรับกรอกข้อมูลเพื่อประมวลผลส่งให้หน่วยงานระดับสูงขึ้นไป
- 1.5.4 ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับจังหวัด (EIS4) เป็นระบบสำหรับรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของอำเภอที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ และประมวลผลข้อมูลเพื่อส่งต่อให้กับหน่วยงานเขตและกระทรวงศึกษาธิการ
- 1.5.5 ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับเขตการศึกษา (EIS5) เป็นระบบสำหรับรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษานั้น ๆ และประมวลผลข้อมูลเพื่อส่งต่อให้กับกระทรวงศึกษาธิการ
- 1.5.6 ระบบสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับหน่วยงานระดับกระทรวงศึกษาธิการ (EIS6) เป็นระบบสำหรับรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของจังหวัดและประมวลผลข้อมูลในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ
- 1.5.7 ระบบประมวลผลข้อมูล (EIS7) เป็นระบบสำหรับประมวลผลข้อมูลสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเผยแพร่ออกสู่ Homepage MOENet

### 1.6 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ ศธ. ตามกรอบนโยบายด้าน ICT

กระทรวงศึกษาธิการสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาระบบเทคโนโลยีการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน เข้าถึงการเรียนรู้โดยยึดหลักการสร้างชาติสร้างคนและสร้างงานมีปัญหาเป็นทุนในการสร้างงานและ

สร้างรายได้ เพื่อใช้ในการศึกษาได้มีความก้าวหน้าตามลำดับอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม (มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2552)

## 2. การบริหารการศึกษา

สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ซึ่งกล่าวถึงประเด็น สำคัญ ดังนี้

### 2.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2534: 3) ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรม ต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อม ให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจน เทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2542: 38-40) ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของการบริหารว่าเป็น เครื่องมือและกระบวนการที่ดำเนินการโดยผ่านทางองค์การหรือสถาบันหรือการบริหาร หมายถึง

- 1) การทำงานร่วมกัน
- 2) การช่วยให้ตระหนักในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 3) การให้บริการแก่สังคม
- 4) การเข้าเกี่ยวข้องกับมนุษย์ เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนและให้เกิด

ความร่วมมือระหว่างบุคคลเหล่านี้

5) การใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์มากที่สุดสำหรับการศึกษาและวัตถุประสงค์ของ โดย ผ่านทางวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการการอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับมุมมองการบริหาร ในลักษณะ แตกต่างกัน คือ

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2542: 36) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ 3 ลักษณะโดย สรุปความหมายไว้ ดังนี้

- 1) การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อให้คนกลุ่มหนึ่ง (นักเรียน) ได้เจริญงอกงามไปสู่จุดที่ต้องการ โดยกำหนดให้คนกลุ่มหนึ่ง (ครู) เป็นตัวแทนในการดำเนินการ
- 2) การบริหารการศึกษา หมายถึง การทำงานร่วมกันของกลุ่มคนในการให้บริการทาง การศึกษาแก่นักเรียน โดยทำให้เกิดความร่วมมือกันทั้งครู ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไป
- 3) การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพพลเมือง โดยวิธีจัดการองค์การ การสั่งการและการอำนวยความสะดวกตามนโยบายของรัฐ (บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด, 2552: 11-12 อ้างถึง นิพนธ์ กินาวงศ์, 2542: 36)

หวน พินธุพันธ์ (2550: 12) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถและความเป็นคนดี (บุญชม ศรีสะอาด, 2552: 12 อ้างถึง หวน พินธุพันธ์, 2550: 12)

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการโดยรัฐหรือบุคคลหลายคนร่วมกัน ดำเนินการเพื่อให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ เพื่อให้นักเรียนหรือสมาชิกของสังคมพัฒนา มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด โดยการใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ ให้ได้ประโยชน์ตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่มากที่สุด โดยอาศัยความร่วมมือจาก ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

## 2.2 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา

ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ในหมวดที่ 1 บททั่วไปเกี่ยวกับ ความมุ่งหมายและหลักการได้กล่าวไว้ในมาตรา 6 ถึงมาตรา 9 ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- 1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น

- 3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา

4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

- 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ

สรุปความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานอย่างสมบูรณ์ โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้ประชาชนรู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และพัฒนาการจัดการศึกษาไปในรูปของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นรากฐานที่ดีให้แก่สังคมส่วนรวม

### 2.3 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 34-64) ได้แบ่งขอบข่ายและภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 2.3.1 ด้านวิชาการ
  - 2.3.2 ด้านงบประมาณ
  - 2.3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
  - 2.3.4 ด้านการบริหารทั่วไป
- รายละเอียดของแต่ละด้านมีดังนี้

#### 2.3.1 ด้านวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิผล มีหลักการต่าง ๆ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 33)

#### วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
- 2) เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพ และประสิทธิผล

4) เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

#### ขอบข่ายและภารกิจ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางขอบข่ายภารกิจของการบริหารด้านงานวิชาการในสถานศึกษาไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 34-38)

##### 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1) ศึกษาวิเคราะห์ เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

1.2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5) นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6) ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

##### 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระแต่ละหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กิจกรรม โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

- 2.3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
- 2.4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
- 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 3.1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
- 3.2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน
- 3.4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- 3.5) พัฒนาเครื่องมือและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 4.1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
- 4.2) ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มการเรียนรู้
- 4.3) ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 5.1) ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
- 5.2) ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
- 5.3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาทางด้านวิชาการ
- 5.4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคลครอบครัว ยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น
- 5.5) ประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 6.1) สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

6.2) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.3) จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

#### 7) การนิเทศการศึกษา

7.1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4) ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7.5) การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

#### 8) การแนะแนวการศึกษา

8.1) จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

8.2) ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

8.3) ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนว การศึกษาในสถานศึกษา

8.4) ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

#### 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.1) จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รับรองการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2) กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

9.3) วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

9.4) ดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9.5) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา

9.6) ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7) ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพ การศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

10.1) การศึกษา สสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

10.2) จัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิดและเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อ การพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

10.3) การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา

10.4) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

11) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

11.1) ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้ง บริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

11.2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ

12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1) สสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการ ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัด การศึกษา

12.2) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัด การศึกษา

12.3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการจัดการเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตร การเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุน ให้บุคลากรพัฒนาตนเอง รวมทั้งการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา หน่วยงานอื่นและองค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนและชุมชน

### 2.3.2 ด้านงบประมาณ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 39) ได้กล่าวถึงภาระงานด้านงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริหารมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน มีหลักการต่าง ๆ ดังนี้

#### วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระคล่องตัวโปร่งใสตรวจสอบได้
- 2) เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
- 3) เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

#### ขอบข่ายและภารกิจ

กระทรวงศึกษาธิการได้วางขอบข่ายภารกิจของการบริหารด้านงานงบประมาณในสถานศึกษาไว้ดังนี้

- 1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ
  - 1.1) การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - 1.2) การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
  - 1.3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
- 2) การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.1) การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
  - 2.2) การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2.3) การโอนเงินงบประมาณ
- 3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 3.1) การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 3.2) การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 4.1) การจัดการทรัพยากร
  - 4.2) การระดมทรัพยากร
  - 4.3) การจัดหารายได้และผลประโยชน์
  - 4.4) กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - 4.5) กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 5) การบริหารการเงิน
  - 5.1) การเบิกเงินจากคลัง
  - 5.2) การรับเงิน
  - 5.3) การเก็บรักษาเงิน

- 5.4) การจ่ายเงิน
- 5.5) การนำเงินส่ง
- 5.6) การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี
- 6) การบริหารบัญชี
  - 6.1) การจัดทำบัญชีการเงิน
  - 6.2) การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
  - 6.3) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
  - 7.1) การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
  - 7.2) การจัดหาพัสดุ
  - 7.3) การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
  - 7.4) การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

สรุปงานด้านงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการจัดการเกี่ยวกับการอนุมัติ การจ่ายงบประมาณ การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การรายงานผลการเบิกจ่าย งบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การตรวจสอบ การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลัง

### 2.3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน เป็นสำคัญ มีหลักการต่าง ๆ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 51)

#### วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้การดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วไปตามหลักธรรมาภิบาล
- 2) เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
- 3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพโดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
- 4) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงาน ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

### ขอบข่ายและภารกิจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 52-63) ได้วางขอบข่ายการบริหารดำเนินงานบุคคล  
ในสถานศึกษาไว้ดังนี้

- 1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
  - 1.1) การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน
  - 1.2) การกำหนดตำแหน่ง
  - 1.3) การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู
- 2) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
  - 2.1) ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา  
ในสถานศึกษากรณีได้รับมอบหมายจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา
  - 2.2) การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
  - 2.3) การแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 2.4) การบรรจุกลับเข้ารับราชการ
  - 2.5) การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง
- 3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
  - 3.1) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 3.2) การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 3.3) การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
  - 3.4) การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน
  - 3.5) เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่น
  - 3.6) งานทะเบียนประวัติ
  - 3.7) งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
  - 3.8) การขอมิบัติประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
  - 3.9) งานขอหนังสือรับรอง งานขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ งาน  
ขออนุญาตลาอุปสมบท งานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ ยกย่องเชิดชูเกียรติและให้ได้รับเงิน  
วิทยพัฒน์ และการจัดสวัสดิการการดำเนินการตามกฎหมายระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้อง
- 4) วินัยและการรักษาวินัย
  - 4.1) กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง
  - 4.2) กรณีความผิดร้ายแรง
  - 4.3) การอุธรณ์
  - 4.4) การร้องทุกข์
  - 4.5) การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย
- 5) งานออกจากราชการ
  - 5.1) การลาออกจากราชการ
  - 5.2) การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พ้นทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ
  - 5.3) การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป

- 5.4) การให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 5.5) การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน
- 5.6) กรณีมีมลทินมัวหมอง
- 5.7) กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาล หรือ รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

สรุปการบริหารงานบุคคล หมายถึง การวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรา กำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งการเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การลาทุกประเภท การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ออกจากราชการ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การพัฒนาและส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ การส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

### 2.3.4 ด้านการบริหารทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 64) กล่าวถึงงานด้านการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารงานอื่นๆบรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีหลักการต่าง ๆ ดังนี้

#### วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใสศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

#### ขอบข่ายและภารกิจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 64-73) ได้วางข่ายและภารกิจของการบริหารดำเนินงานทั่วไป ไว้ดังนี้

- 1) การดำเนินงานธุรการ
  - 1.1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

1.2) วางแผนออกแบบระบบงานธุรการลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม

1.3) จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน ธุรการตามระบบที่กำหนดไว้

1.4) จัดหา Hardware และ Software รองรับการทำงานด้านธุรการ

1.5) ดำเนินการงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็วประหยัด และคุ้มค่า

1.6) ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1) รวบรวมประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2) สนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3) ดำเนินงานด้านธุรการการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4) จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบ ดำเนินการหรือถือปฏิบัติแล้วแต่กรณี

2.5) ประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เร่งรัดการดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.1) สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.2) จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

3.3) จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา

3.4) พัฒนาคู่มือผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มี ความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติภารกิจ

3.5) จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่ การศึกษาและส่วนกลาง

3.6) นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและ การประชาสัมพันธ์

3.7) ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุง พัฒนาเป็นระยะ ๆ

4) การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.1) จัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา

4.2) พัฒนาคู่มือให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3) ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

4.4) เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ

4.5) กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

4.6) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

5.1) การจัดระบบการบริหาร

5.1.1) ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณคุณภาพ และสภาพของสถานศึกษา

5.1.2) วางแผนออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงานและการบริหารงานของสถานศึกษา

5.1.3) นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา

5.1.4) ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการตลอดจนประชาชนทั่วไปทราบ

5.1.5) ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการที่กำหนด

5.1.6) ติดตามประเมินผลและปรับปรุงการจัดระบบบริหารให้ประสิทธิภาพ

5.2) การพัฒนาองค์กร

5.2.1) ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา

5.2.2) กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้างภารกิจ บุคลากรเทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา

5.2.3) ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติความสามารถที่เหมาะสมกับโครงสร้างภารกิจเทคโนโลยีและกลยุทธ์ของสถานศึกษา

5.2.4) กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของบุคลากร

5.2.5) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาองค์กรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

5.2.6) นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรและกระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

6.1) สืบค้นข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

- 6.2) วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 6.3) ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
- 6.4) สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา
- 6.5) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 6.6) ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 6.7) ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้
- 7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
  - 7.1) สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
  - 7.2) จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
  - 7.3) จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกด้าน
  - 7.4) ติดตาม ประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ
  - 7.5) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ
- 8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
  - 8.1) กำหนดแนวทางวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
  - 8.2) บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์
  - 8.3) ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้
  - 8.4) สรุป ประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
- 9) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
  - 9.1) ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา
  - 9.2) จัดทำสำมะโนผู้ที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา
  - 9.3) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 9.4) เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียนให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ
- 10) การรับนักเรียน
- 10.1) ให้สถานศึกษาประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการการศึกษา  
ร่วมกันและเสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ
- 10.2) กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขต  
พื้นที่การศึกษา
- 10.3) ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด
- 10.4) ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือ  
นักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน
- 10.5) ประเมินผลและรายงานผลการรับเด็กเข้าเรียนให้เขตพื้นที่การศึกษา  
รับทราบ
- 11) การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตาม  
อัธยาศัย
- 11.1) สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งใน  
ระบบ นอกระบบ และอัธยาศัย
- 11.2) กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษา  
ของสถานศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความ  
ต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ แนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา
- 11.3) ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบ  
ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา
- 11.4) ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการ  
จัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 11.5) ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้ง  
ในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป
- 12) การส่งเสริมกิจการนักเรียน
- 12.1) วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของ  
สถานศึกษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน
- 12.2) ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มี  
ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน
- 12.3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ  
ให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 12.4) สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียน  
เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง
- 13) การประชาสัมพันธ์
- 13.1) ศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและผลงานของ  
สถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน

- 13.2) วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนองค์กร สถาบันและสื่อมวลชนในท้องถิ่น
- 13.3) จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์
- 13.4) พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา
- 13.5) สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์
- 13.6) ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เหมาะสม ต่อไป
- 14) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น
- 14.1) กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น
- 14.2) ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 15) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 15.1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา
- 15.2) วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง
- 15.3) กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษา
- 15.4) วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา
- 15.5) ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตราการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ
- 15.6) ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรฐานและวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด
- 15.7) ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนดและปรับปรุงให้เหมาะสม
- 15.8) รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน
- 16) งานบริการสาธารณะ
- 16.1) จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ
- 16.2) จัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณะ
- 16.3) ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร และบริการอื่น ๆ แก่สาธารณชน ตามความเหมาะสม และศักยภาพของสถานศึกษา
- 16.4) พัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณะให้มีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับบริการ
- 16.5) ประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจากผู้มาขอรับบริการ

- 16.6) นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะ
- 17) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น
- 17.1) จัดให้มีบุคลากร รับผิดชอบงานตามความเหมาะสมและศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน
- 17.2) ให้ผู้ที่รับผิดชอบงานวางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
- 17.3) กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- 17.4) ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย
- สรุปด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินการจัดการเกี่ยวกับการประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนประสานงานทางการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานที่บุคคลหลายคน ร่วมมือกันดำเนินงาน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้สำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เป็นสมาชิกที่ดี อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

### 3. เทคโนโลยีสารสนเทศ

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2549: 28) กล่าวถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นเทคโนโลยีที่มีความใกล้ชิดกับการจัดการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าเทคโนโลยีกลุ่มอื่น ๆ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เปลี่ยนแปลงเฉพาะงานการศึกษาเท่านั้น ยังเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมใหม่อย่างชนิดที่ไม่ปรากฏมาก่อน เครือข่ายสารสนเทศในส่วนต่าง ๆ ของโลกถูกเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ที่หนึ่งที่ได้ก็สามารถรับรู้ได้จากที่อื่นในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ระยะทางและเวลาถูกย่นย่อลงมากด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ความใหญ่โตของโลกมนุษย์ได้ถูกย่อลงให้เหลือเป็นสังคมเดียว คือ สังคมโลกที่ไร้พรมแดน การประสานประโยชน์ของเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ที่สนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศ และผลที่มีต่อการจัดการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา

#### 3.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ (2542:11) ได้กล่าวถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้ในการเสาะแสวงหา และรวบรวมข้อมูลข่าวสารเพื่อการประมวลวิเคราะห์เพื่อการจัดเก็บสะสม เพื่อการส่งแพร่กระจายและเพื่อการนำสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวไปใช้ด้วยกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์เทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้แก่ การรวมตัว

ของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคม รวมถึงเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรภาพ โทรสาร ดาวเทียม คอมพิวเตอร์ เคเบิลใยแก้วนำแสง เป็นต้น

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545: 12) ได้อธิบาย เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การประยุกต์ใช้ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องใช้สำนักงาน และอุปกรณ์โทรคมนาคม โดยที่คอมพิวเตอร์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเก็บและประมวลผลข้อมูลให้เกิดสารสนเทศสำหรับผู้ใช้งาน ซึ่งสารสนเทศสามารถส่งและแลกเปลี่ยนโดยผ่านระบบเครือข่ายโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสื่อสาร โทรคมนาคม ระบบฐานข้อมูล ระบบสำนักงานระบบอัตโนมัติ

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545: 14-15) อ้างถึง เกศินี จุฑาวิจิตร (2540: 19) ให้ความหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่มีความก้าวหน้าเพื่อทำให้การ ดำเนินการในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ คุณภาพประสิทธิภาพ การสื่อสารของมนุษย์ ทำให้เกิดวิสัยทัศน์ วิธีการแก้ปัญหาตลอดจนสร้างและควบคุมสิ่งแวดล้อม

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ และคณะ (2545:13) ได้ให้ความหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่า เป็นเทคโนโลยีที่ประกอบขึ้นด้วยระบบจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และ อุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่มีการวางแผนจัดการและใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมียุคประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ระบบประมวลผล ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และ การจัดการข้อมูล

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2545: 229) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยระบบหลัก 2 ระบบคือ ระบบเทคโนโลยีโทรคมนาคมกับระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งหมายถึงการนำเอาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ทุกรูปแบบเข้ามาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีโทรคมนาคม ข้อมูลดังกล่าวมีทั้งภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวเสียงตัวเลข และตัวอักษรการเชื่อมต่อดังกล่าวต้องอาศัยระบบและอุปกรณ์โทรคมนาคมเพื่อการส่งข้อมูลเข้าถึงกัน ไม่ว่าจะเป็เคเบิลใยแก้วทั้งบนบกและใต้น้ำหรือผ่านดาวเทียม

วาสนา สุขกระสานติ (2545: 6) ได้ให้ความหมายไว้สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงกระบวนการต่าง ๆ และระบบงานที่ช่วยให้ได้สารสนเทศตามที่ต้องการโดยจะรวมถึงเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงานอุปกรณ์โทรคมนาคมต่าง ๆ รวมทั้งซอฟต์แวร์ทั้งแบบทเรียนสำเร็จรูปและแบบพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้งานเฉพาะด้าน และรวมถึง กระบวนการในการนำอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ข้างต้นมาใช้งานเพื่อรวบรวมจัดเก็บ ประมวลผล และ แสดงผลลัพธ์เป็นสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2548: 32) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2535 กล่าวว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงความรู้ในผลิตภัณฑ์หรือในกระบวนการดำเนินการใด ๆ ที่อาศัย เทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ การติดต่อสื่อสาร การ รวบรวม และการนำข้อมูลมาใช้อย่างทันการ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งทางด้านการผลิต การบริการ การบริหาร และการดำเนินงานรวมทั้งเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อความได้เปรียบ ทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตและคุณภาพของประชาชนในสังคม”

วคิน เพิ่มทรัพย์และวิโรจน์ ชัยมูล(2548:10) ได้กล่าวถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาจัดการสารสนเทศที่ต้องการ โดยอาศัยเครื่องมือใหม่ ๆ เช่นเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีด้านเครือข่ายโทรคมนาคมและการสื่อสาร ตลอดจนอาศัยความรู้ในกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ รวมถึงการจัดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนสารสนเทศด้วย เพื่อเพิ่มเติมประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำและความรวดเร็วทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้

โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2553: 14) กล่าวถึง คำว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)” หรือมักเรียกสั้น ๆ ว่า ไอที (IT) ถูกนำมาใช้งานอย่างกว้างขวาง แทบทุกวงการล้วนเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ จนมีคำกล่าวที่ว่าโลกปัจจุบันนี้เป็นยุคไอทีในความเป็นจริง เทคโนโลยีสารสนเทศจะประกอบด้วยคำว่า เทคโนโลยี และคำว่า สารสนเทศ รวมกัน ซึ่งแต่ละคำมีความหมายดังต่อไปนี้

เทคโนโลยี (Technology) คือ การประยุกต์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การสร้าง วิธีการดำเนินงาน และรวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ปัจจุบันมนุษย์ได้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ มากมายมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากมายอย่างนับไม่ถ้วน

สารสนเทศ (Information) คือผลลัพธ์ที่เกิดจากการประมวลผลข้อมูลดิบ ด้วยการรวบรวมข้อมูลดิบจากแหล่งต่าง ๆ นำมาผ่านกระบวนการประมวลผลไม่ว่าจะเป็นการจัดกลุ่มข้อมูล การเรียงลำดับข้อมูล การคำนวณ และการสรุปผล หลังจากนั้นก็จะนำสารสนเทศที่ได้ มานำเสนอในรูปแบบของรายงานที่เหมาะสมต่อการใช้งานต่อไป สารสนเทศที่ดีย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตประจำวัน ข่าวสาร ความรู้ด้านวิชาการ และธุรกิจ

ดังนั้นจากความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศข้างต้นสรุปได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานโดยอาศัยเครื่องมือใหม่ ๆ ด้านสารสนเทศ ที่สามารถนำมาจัดเก็บข้อมูลประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศ ซึ่งรวมระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ระบบเทคโนโลยีโทรคมนาคมข้อมูลมัลติมีเดีย สามารถวิเคราะห์ และเผยแพร่ การสื่อสารโทรคมนาคมมาประยุกต์ใช้งานร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำและทันต่อเหตุการณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหาร และการจัดการศึกษา

### 3.2 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2547: 6-8) กล่าวถึง ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทที่ได้ขับเคลื่อนให้ประเทศที่เจริญแล้วก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว และทำให้ประเทศกำลังพัฒนาตระหนักถึงศักยภาพและความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งยังส่งผลถึงความเหลื่อมล้ำของสังคมภายในประเทศอีกด้วย การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ

วชิราพร พุ่มบานเย็น (2545: 48) กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการช่วยให้การแก้ปัญหาทางการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นใน

ด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเทคโนโลยีทันสมัย มาใช้ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ ดังนี้

- 1) เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้การค้นคว้าหาข้อมูลทางด้านการศึกษาง่ายขึ้น
- 2) การดำเนินชีวิตประจำวันทำให้มีความคล่องตัวและสะดวกรวดเร็วมากขึ้น
- 3) การดำเนินธุรกิจ จะทำให้มีการแข่งขันกันระหว่างธุรกิจมากขึ้น ทำให้ต้องมีการพัฒนาองค์กรเพื่อให้ทันกับข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 4) อัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะการติดต่อสื่อสารที่เจริญก้าวหน้า และทันสมัยในปัจจุบัน จึงทำให้โลกของเราเป็นโลกไร้พรมแดน
- 5) มีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามามีใช้ในการทำงานมากขึ้น และงานบางอย่างที่มนุษย์ไม่สามารถทำได้ก็มีการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาทำงานแทน

ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในการนำมาใช้ในกระบวนการศึกษาด้วยเหตุผล ดังนี้

- 1) ความเจริญอย่างรวดเร็วทางด้านวิชาการ วิทยาการใหม่ ๆ และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ได้ถูกค้นคิดประดิษฐ์ขึ้นมาใช้ในสังคมมากมาย ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์เข้ามาช่วย เช่น การนำเสนอข้อมูลทางวิชาการ การแนะนำการเรียนโดยระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

- 2) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากพัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลต่อการดำรงชีวิต การปรับตัว และพัฒนาการของนักเรียน จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ

- 3) ลักษณะสังคมข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นผลมาจากพัฒนาการทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคม ทำให้ข่าวสารทุกรูปแบบ คือ เสียง ภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว ข้อมูลคอมพิวเตอร์สามารถถ่ายทอดและส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็ว สังคมในปัจจุบันและอนาคตจะเป็นสังคมที่ท่วมทับด้วยกระแสข้อมูลและข่าวสาร การใช้คอมพิวเตอร์ในด้านการจัดการศึกษา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการศึกษา และใช้เป็นเครื่องมือในการสอน การใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ซึ่งผู้บริหารการศึกษา จำเป็นต้องทราบสารสนเทศต่าง ๆ ทางด้าน แผนการเรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2549: 139) กล่าวถึง ความสำคัญของเทคโนโลยี ว่ามีอิทธิพลต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างมาก ผลที่ได้จากเทคโนโลยีมีทั้งคุณและโทษ การนำเทคโนโลยีไปใช้จึงต้องคำนึงถึงผลกระทบทางอ้อมอย่างอื่นที่อาจมองข้ามไปด้วย อิทธิพลของเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับมนุษย์และการศึกษา มีผลสรุปได้ 3 ประการ ได้แก่

- 1) เทคโนโลยีทำให้มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตและอาชีพในทางการศึกษาเทคโนโลยีได้เปลี่ยนบุคลิกลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งอาชีพที่ผู้เรียนเตรียมตัวเข้าสู่

นอกจากนั้นลักษณะของนักศึกษาที่อยู่ในสังคมเทคโนโลยีย่อมแตกต่างจากนักศึกษาที่อยู่ในสังคมชนบทห่างไกลเทคโนโลยีหรือใช้เทคโนโลยีน้อย

2) เทคโนโลยีทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีการ ในทางการศึกษาวิธีการเรียนการสอน การบริหาร และการจัดการ มีการนำเอาวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาเทคโนโลยีทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงของปริมาณและคุณภาพสูงสุด ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย การสอนทางไกลและมหาวิทยาลัยเปิดเป็นตัวอย่างอันหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งเทคโนโลยีมีส่วนให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคนิควิธี

3) เทคโนโลยีทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ หรือการสร้างสถานการณ์ในการเรียนการสอน ปัจจุบันสิ่งเหล่านี้ได้เปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี นักเรียนแต่เดิมต้องเรียนจากครูผู้สอน ปัจจุบันนักเรียนอาจจะเรียนได้จากเครื่องช่วยสอน หรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนถึงการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเรียนเป็นกลุ่มหรือเดี่ยวตามความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนโดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ ในสถานการณ์ของการเรียนจากเดิมนั้นขึ้นอยู่กับครูซึ่งเป็นศูนย์กลางของการเรียน แต่ปัจจุบันสถานการณ์ของการเรียนขึ้นอยู่กับผู้เรียนเองเป็นสำคัญ สถานการณ์การเรียนรู้และความคิดด้านการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไปลักษณะนี้เกิดจากอิทธิพลด้านเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีมีความสำคัญโดยส่งผลให้มนุษย์มีความเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันให้มีความเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย ทำให้มีความเจริญอย่างรวดเร็ว ทางด้านวิชาการ มีวิทยาการใหม่ ๆ ช่วยแก้ปัญหาทางด้านการศึกษา และมีบทบาทที่ได้ขับเคลื่อนให้ประเทศมีความเจริญและก้าวหน้า

### 3.3 ประเภทของเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2547: 9-13) ได้จำแนกประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศตามการนำมาใช้ในงานต่าง ๆ สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

3.3.1 เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล (input technology) หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้ในการนำข้อมูลเข้าไว้ในสื่อจัดเก็บ โดยการใช้เทคโนโลยีฮาร์ดแวร์ และเทคโนโลยีซอฟต์แวร์ ในการบันทึกข้อมูล และแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ โดยวิธีผ่านทางแป้นพิมพ์และอุปกรณ์อื่น ๆ วิธีเขียนหรือลากเส้น สแกนภาพและโดยทางเสียง

3.3.2 เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล (storage technology) เป็นเทคโนโลยีที่ใช้จัดเก็บข้อมูลนำข้อมูลมาใช้ซ้ำได้เป็นการจัดเก็บข้อมูลไว้หน่วยความจำรอง (secondary storage) การจัดเก็บข้อมูลเข้าสู่หน่วยความจำ และอ่านข้อมูลแบบเรียงลำดับ และแบบเข้าข้อมูลถึงโดยตรง

3.3.3 เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล (process) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์หมายถึง การนำข้อมูลมาคำนวณทางคณิตศาสตร์ และเปรียบเทียบข้อมูลตามคำสั่ง และจัดเก็บข้อมูลและคำสั่งในหน่วยความจำหลัก เครื่องอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ประมวลผลของคอมพิวเตอร์ คือ หน่วยประมวลผลกลางหรือซีพียู (Central Processing Unit-CPU) มีส่วนประกอบ คือ หน่วยคำนวณและตรรกะ ทำหน้าที่ประมวลผล และหน่วยควบคุมทำหน้าที่ควบคุมกระบวนการทำงานของคอมพิวเตอร์ การทำงานของ

หน่วยประมวลผลกลางโดยใช้ซอฟต์แวร์ (software) หรือชุดคำสั่ง หรือโปรแกรมสั่งงาน ประกอบด้วยซอฟต์แวร์ 2 ประเภทหลัก คือ ซอฟต์แวร์ระบบ และซอฟต์แวร์ประยุกต์

ซอฟต์แวร์ระบบ (system software) เป็นโปรแกรมที่ทำหน้าที่ติดต่อกับส่วนประกอบต่าง ๆ ของฮาร์ดแวร์คอมพิวเตอร์ อำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับฮาร์ดแวร์และจัดระบบคอมพิวเตอร์แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) ระบบปฏิบัติการ (Operating System-OS) ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของซอฟต์แวร์เครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น ดอส (Disk Operating System - DOS) วินโดวส์ (Windows) ปาล์มโอเอส (palm OS) ยูนิกซ์ (Unix) และลินุกซ์ (Linux) 2) โปรแกรมอรรถประโยชน์ หรือโปรแกรมยูทิลิตี้ (utility program) ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนงาน เช่น กู้ข้อมูล 3) แปลภาษา (language translator) ซึ่งแปลโปรแกรมให้เครื่องเข้าใจ หรือคอมไพเลอร์ เช่น โคบอลและโปรแกรมแปลคำสั่ง หรืออินเตอร์พรีเตอร์ เช่น ภาษาเบสิก

ซอฟต์แวร์ประยุกต์ (application software) เป็นโปรแกรมที่สั่งการให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานต่าง ๆ เฉพาะด้านตามที่ใช้ต้องการ เช่น การจัดทำเอกสาร การจัดทำบัญชี และการค้นคืนสารสนเทศ เป็นต้น ซอฟต์แวร์ประยุกต์มีความสำคัญที่ทำให้การใช้งานคอมพิวเตอร์แพร่หลายอย่างรวดเร็ว

3.3.4 เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสดงผลข้อมูล (display technology) หมายถึงเทคโนโลยีที่ทำหน้าที่แปลงข้อมูลที่เป็นผลลัพธ์จากการประมวลผล ซึ่งอยู่ในรูปดิจิทัลให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้ใช้ไปใช้งานได้ต่อไป สามารถแสดงผลได้ 2 ลักษณะคือ

- 1) การแสดงผลแบบชั่วคราวหรือซอฟต์แวร์คอปี้ (soft copy) แสดงผลบนหน้าจอเทอร์มินัลหรือทางลำโพงเสียง ซึ่งไม่ได้ส่งผลลัพธ์ออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เรียกว่า สำเนาชั่วคราว
- 2) การแสดงผลแบบถาวรหรือฮาร์ดคอปี้ (hard copy) แสดงผลลัพธ์ซึ่งสามารถเก็บไว้อ่านผลได้หลายครั้งและสามารถนำผลลัพธ์ออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เรียกว่า สำเนาถาวร ได้แก่ การพิมพ์ลงกระดาษและสื่อแสดงผลแบบถาวรอื่น ๆ นอกจากกระดาษ ได้แก่ แผ่นใส ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช ซีดี-รอม และสไลด์ เป็นต้น

3.3.5 เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูล (communication technology) เป็นการนำเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ในการสื่อสารข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การสื่อสารข้อมูล (data communication) เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีองค์ประกอบพื้นฐานคือผู้ส่งหรือเครื่องส่ง และผู้รับหรือเครื่องรับ สื่อที่ใช้ในการรับส่ง และข้อมูลที่รับส่งผ่านสื่อในรูปของรหัสดิจิทัลสื่อที่ใช้ในการรับส่งข้อมูลเป็นสื่อสัญญาณซึ่งแบ่งได้เป็นประเภทใช้สายได้แก่ สายนำสัญญาณไฟฟ้า คือ สายเกลียวคู่ สายโคแอกเชียลและสายใยแก้วนำแสง ประเภทไร้สาย ได้แก่ สื่อสัญญาณที่เป็นคลื่นวิทยุ คลื่นวิทยุไมโครเวฟ ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมและแสงอินฟราเรด

อุปกรณ์ในระบบสื่อสารข้อมูล นอกจากประกอบด้วยสื่อสัญญาณและอุปกรณ์รับ-ส่ง ข้อมูลคือคอมพิวเตอร์ยังประกอบด้วยอุปกรณ์เชื่อมเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ได้แก่ โมเด็ม และไอเอสดีเอ็นอะแดปเตอร์

ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นการเชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เข้าด้วยกัน โดยอาศัยระบบสื่อสารข้อมูลเพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ อุปกรณ์เชื่อมโยง เช่น ไรเตอร์ สวิตช์ บริดจ์ หรือเกตเวย์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ประกอบด้วยส่วนที่ทำงาน

ตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานในการรับ-ส่ง ข้อมูลเรียกว่า โพรโทคอล เทคโนโลยีเครือข่ายที่สำคัญได้แก่ เทคโนโลยีเครือข่ายแลน (Local Area Network-LAN) เทคโนโลยีเครือข่ายแวน (Wan Network-WAN)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมี 5 ประเภท คือ 1) เทคโนโลยีที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล ซึ่งใช้ในการนำข้อมูลเข้าไว้ในสื่อจัดเก็บ และแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ 2) เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลโดยเฉพาะ เพื่อสามารถนำข้อมูลหรือโปรแกรมกลับมาใช้ซ้ำได้ 3) เทคโนโลยีที่ใช้ในการประมวลข้อมูล เป็นการนำข้อมูลมาคำนวณทางคณิตศาสตร์ และเปรียบเทียบข้อมูลในทางตรรกะตามคำสั่ง และจัดเก็บข้อมูลและคำสั่งในหน่วยความจำหลักรวมทั้งควบคุมระบบเวลาของเครื่องอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ประมวลผลของคอมพิวเตอร์ 4) เทคโนโลยีที่ใช้ในการแสดงผลข้อมูล ซึ่งทำหน้าที่แปลงข้อมูลที่เป็นผลลัพธ์จากการประมวลผล ซึ่งอยู่ในรูปดิจิทัลให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้ใช้ไปใช้งานได้ต่อไป โดยสามารถแสดงผลแบบชั่วคราวหรือซอฟต์แวร์คอปี้ และการแสดงผลแบบถาวรหรือฮาร์ดคอปี้ แสดงผลลัพธ์ซึ่งสามารถเก็บไว้อ่านผลได้หลายครั้ง 5) เทคโนโลยีที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูล เป็นการนำเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ในการสื่อสารข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การสื่อสารข้อมูล เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีองค์ประกอบพื้นฐานคือผู้ส่งหรือเครื่องส่ง และผู้รับหรือเครื่องรับ

### 3.4 กระบวนการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์การ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2547: 46-48) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์การให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีบทบาทที่สำคัญทั้งสองด้านคือ ด้านเทคนิคและด้านการบริหารงาน ซึ่งจะต้องเน้นไปทางด้านการบริหารจัดการมากขึ้น การควบคุมการทำงานของศูนย์เทคโนโลยีให้เป็นไปตามกำหนดการต่าง ๆ เน้นการให้บริการด้านเทคโนโลยีกับผู้ใช้และผู้บริหารระดับสูงมากขึ้น

กระบวนการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารด้านไอทีใช้ในการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การได้โดยอธิบายถึงกิจกรรมหลักในการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลัก 6 กระบวนการ คือ

3.4.1 การวางแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ มี 3 ระดับ คือ ระดับกลยุทธ์ ระดับทวิวิธีและระดับปฏิบัติการ

3.4.2 การพัฒนาระบบสารสนเทศ ต้องสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์เทคโนโลยีสารสนเทศ และมุ่งที่จะตอบสนองความต้องการสารสนเทศจากผู้ ใช้ โดยแต่งตั้งผู้บริหารจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นทีมงานหลัก มีการควบคุมการดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศให้ดำเนินไปตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งการติดตั้งระบบสารสนเทศ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เป็นต้น

3.4.3 การปฏิบัติงานของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีผู้ดูแลการปฏิบัติงานให้อุปกรณ์เหล่านี้ทำงานได้ตามปกติ มีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การสำรองระบบสารสนเทศและข้อมูล (information system and backup)

3.4.4 การบำรุงรักษาระบบสารสนเทศและอุปกรณ์ เมื่อระบบสารสนเทศใช้งานไประยะหนึ่ง ต้องมีการบำรุงรักษา มีการปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ใช้ประโยชน์ตรงตามความต้องการใหม่ ๆ เช่น จัดระบบตรวจสอบการทำงานของอุปกรณ์และระบบอยู่เสมอ

3.4.5 การฝึกอบรม ต้องมีการฝึกอบรมความรู้ให้แก่พนักงานของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้ใช้ในระบบสารสนเทศเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เช่น เมื่อมีการติดตั้งระบบสารสนเทศใหม่โปรแกรมเมอร์ ต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของโปรแกรมใหม่นั้น

3.4.6 การบริหารงานธุรการ เป็นการสนับสนุนกระบวนการจัดการระบบสารสนเทศอื่น ๆ ให้เกิดความสะดวก เพิ่มประสิทธิภาพของงาน

#### 4. เทคโนโลยีเพื่อการบริหาร

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2549: 67) กล่าวถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ของการทำงานความสามารถในการควบคุมเทคโนโลยีให้สนองนโยบายและความต้องการของผู้บริหาร เป็นสิ่งที่ท้าทายนักบริหารในขณะนี้เป็นอย่างมากในระยะเริ่มต้นการใช้เทคโนโลยีผู้บริหารบางท่านต่อต้านและชะลอการขยายตัวของการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้องค์การและตนเองมีการปรับตัว แต่ในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีถือเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับแรงงานจนถึงระดับวิชาชีพชั้นสูง การขยายตัว การใช้เทคโนโลยีไปสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ผู้บริหารจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเผชิญกับสภาพการณ์ของการทำงานในสิ่งแวดล้อมที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น แบบแผนการทำงานของผู้บริหารจึงต้องเปลี่ยนไปด้วย เทคโนโลยีที่สามารถรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูล นำเสนอข้อมูล และเผยแพร่อย่างรวดเร็ว ผลักดันให้ผู้บริหารบางครั้งต้องมีการตัดสินใจที่รวดเร็วขึ้น การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เช่น Versions ใหม่ ๆ ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง ต้องมีการเรียนรู้ใหม่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อพัฒนาการของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร การปรับตัวให้ทันเพื่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลา รวมทั้งแบบแผน วิธีการ และกระบวนการทัศน์ (Approach and Paradigm) ในการทำงานที่เปลี่ยนไป เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจำต้องมีความรู้ ทักษะ และวิสัยทัศน์ เพื่อจะสามารถทำงานได้ในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีเพื่อการบริหารการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีการบริหารการศึกษาดังนี้

##### 4.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร

สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ (2543) ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาว่าหมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายโทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกัน สำหรับใช้ในการส่งและรับข้อมูลและมัลติมีเดียเกี่ยวกับความรู้ โดยผ่านกระบวนการประมวลหรือจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและความสะดวก มาใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบวน และการศึกษิตตามอัธยาศัยเพื่อให้คนไทยสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้ บุปผชาติ ทักษิภรณ์ (มปพ.: 9) กล่าวถึงการประสมประสานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคม เกิดจากการเชื่อมต่อเข้าด้วยกันด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งที่ทำให้ข้อมูลสามารถเดินทางจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่ง ข้อมูลดังกล่าวนี้ผ่านการประมวลผลด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และส่งไปยังอีกที่หนึ่งด้วยเทคโนโลยีโทรคมนาคม กระบวนการเช่นนี้ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งอย่างรวดเร็ว เกิดการหลั่งไหล

ของสารสนเทศไปทุกทิศทาง อีกทั้งวิทยาการและความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นทุกวันเวลาอย่างไม่หยุดนิ่ง สารสนเทศในปัจจุบันจึงมีมากมายเกินกว่าที่จะทำการถ่ายทอดหรือจำได้หมด การเรียนรู้ทักษะใหม่ในสังคมยุคสารสนเทศ จึงเกี่ยวข้องกับทักษะการสืบค้น ทักษะการจัดการกับข้อมูล และเรียนรู้วิธีเรียนรู้ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาในทุกสาขาวิชา

ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายโทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกันทำให้ข้อมูลสามารถเดินทางจากคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังอีกเครื่องหนึ่ง ผ่านการประมวลผลด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และส่งไปยังอีกที่หนึ่งด้วยเทคโนโลยีโทรคมนาคม จัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและความสะดวก มาใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

#### 4.2 ความหมายของเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546: 104) ได้กล่าวถึงความหมายของเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารการศึกษา ก็คือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั่นเอง นอกจากนั้นเราอาจจะให้ความหมายเทคโนโลยีการบริหารการศึกษาได้กว้าง ๆ ว่า เป็นเครื่องมือและวิธีการสำหรับช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนอกนี้

ครุฑชิต มาลัยวงศ์ (2543) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการบริหารการศึกษากว่า หมายถึงการบริหารงานที่จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารงาน ได้แก่ระบบคอมพิวเตอร์ระบบฐานข้อมูล สำหรับใช้ในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตลอดเวลา นอกจากนี้ข้อมูลและสารสนเทศที่ต้องการใช้นั้นต้องเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

สรุปว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและเพื่อการบริหารการศึกษา หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายโทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกัน สำหรับใช้ในการส่งและรับข้อมูล และมีผลดีเกี่ยวกับความรู้โดยผ่านกระบวนการที่ได้ประมวลผลหรือจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย และความสะดวกมาใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา และผู้บริหารใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับใช้ในการตัดสินใจและการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ

#### 4.3 ประโยชน์ของเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

กิตานันท์ มลิทอง (2545: 377) ได้กล่าวว่า ในวงการการศึกษาได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารและใช้ในด้านการเรียนการสอนที่เรียกว่าการใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน (Computer-Based Instruction) คือ การใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการสอนเพื่อให้มีการโต้ตอบระหว่างผู้เรียนกับโปรแกรมบทเรียนที่ได้จัดทำไว้ ซึ่งมีการใช้คอมพิวเตอร์ในด้านการบริหาร นับว่าเป็นจุดเริ่มแรกของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในวงการการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546: 102-105) ได้กล่าวถึงประโยชน์การใช้เทคโนโลยีการบริหารการศึกษาของผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ คือ

4.3.1 ช่วยในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเอาไว้เป็นหมวดหมู่ในฐานข้อมูลของหน่วยงาน

4.3.2 ช่วยในการประมวลผลข้อมูลที่จัดเก็บไว้เพื่อให้เป็นสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดทำเป็น รายงาน ตาราง กราฟ และแผนภาพต่าง ๆ ได้แบบอัตโนมัติ

4.3.3 ช่วยในการส่งข้อมูลและรายงานที่ประมวลผลได้ ไม่ต้องบันทึกข้อมูลใหม่อีกครั้ง

4.3.4 ช่วยในการนำเสนอรายงานหรือข้อเสนอต่าง ๆ ต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในระหว่างการประชุมสัมมนา

4.3.5 ช่วยในการจัดเก็บความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการปฏิบัติงานและการดำเนินงานเพื่อสร้างเป็นฐานความรู้สำหรับนำมาให้ผู้บริหารระดับล่างได้ศึกษาและนำไปใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เช่น ความรู้จากการเปิดสาขาวิชาหรือหลักสูตรใหม่ว่ากำหนดแนวทางไว้อย่างไรการดำเนินงานได้ผลอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร ผลของการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร

4.3.6 ช่วยให้ผู้บริหารสามารถทดสอบการตัดสินใจของตนได้โดยอาศัยโปรแกรมสนับสนุนการตัดสินใจ จากนั้นก็อาจเลือกดำเนินงานโดยใช้แนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดได้

4.3.7 ช่วยในงานบริหารโดยตรงของผู้บริหาร เช่น การบริหารงานโครงการการบันทึกตารางนัดหมาย การบันทึกข้อมูลส่วนตัว การจัดทำเอกสารที่ยังไม่ต้องการเปิดเผย การคำนวณหรือการประมวลผลบางอย่าง

จากประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นว่าเทคโนโลยีบริหารการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานและการบริหารงานในปัจจุบัน เราอาจสรุปความสำคัญของเทคโนโลยีบริหารการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาทำให้การจัดการของผู้บริหารการศึกษามีความสะดวกรวดเร็วและมีคุณภาพ

2) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาทำให้การสื่อสารและการประสานงานด้านการบริหารการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษาสะดวกรวดเร็ว

3) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาทำให้พัฒนาการด้านการศึกษาของประเทศดำเนินไปอย่างราบรื่นและมั่นคง

4) เทคโนโลยีบริหารการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะทำให้สามารถผลิตผู้จบการศึกษาทุกระดับที่มีคุณภาพได้

เกษมสันต์ วัฒนานรงค์ (2549: 71) กล่าวถึงประโยชน์การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ว่า การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Integrated Technologies for Education) เป็นการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษาในแบบแผนของการบูรณาการที่นำเทคโนโลยีทั้ง 4 ด้าน เป็นการบูรณาการในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารการศึกษา

สรุปว่าประโยชน์และความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการจัดสรรสหเทศเพื่อการบริหารการศึกษา คือ ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานในองค์กร และควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงความซ้ำซ้อนและปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรเป็นการใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษา โดยได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารและใช้ในด้านการเรียนการสอนในแบบของการบูรณาการที่นำเทคโนโลยีทั้ง 4 ด้านเป็นการบูรณาการในระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารการศึกษาซึ่งถือว่า เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาคือคุณภาพของผู้เรียนที่เกิดจากการบริหารการศึกษานั้นเอง

#### 4.4 บทบาทผู้บริหารในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2546: 39-41) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา มีดังนี้

4.4.1 ความจำเป็นในการจัดสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา ผู้บริหารทุกระดับยังอ่อนเรื่องการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง และตัวผู้บริหารแต่ละคนเองจะต้องติดตามและทราบเรื่องซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยที่มีอยู่ในท้องตลาด และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารการศึกษาและการบริหารงานอื่นที่สนับสนุนการจัดและการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลยิ่งขึ้น

4.4.2 ผู้บริหารกับการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษาคำดำเนินการจัดระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารศึกษาดังกล่าวข้างต้นสามารถดำเนินการเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

- 1) ก่อนการจัดระบบสารสนเทศนั้น ผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน
- 2) จะต้องจัดบุคคลและหน่วยงานภายในองค์กรขึ้นรับผิดชอบการจัดทำระบบการจัดหาจัดเก็บและให้บริหารด้านข้อมูลข่าวสาร
- 3) จะต้องจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมเพื่อสะดวกในการจัดเก็บและการนำไปใช้ประโยชน์
- 4) จะต้องคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ของข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานการบริหาร การตัดสินใจการบริการ และการประชาสัมพันธ์
- 5) จะต้องพิจารณาถึงเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสื่อความหมายให้ผู้ให้ข้อมูลมีความเข้าใจตรงถึงความประสงค์ของผู้จัดเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้จะต้องไม่ซ้ำซ้อน และไม่เป็นการแก่ทั้งผู้ให้ และผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเกิดความจำเป็น
- 6) ระบบข้อมูลที่จัดเก็บและระบบสารสนเทศที่จัดทำจะต้องสอดคล้องกับระบบทำงานของหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อมิให้มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ล้ำสมัยไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้
- 7) การจัดระบบสารสนเทศ จะต้องสอดคล้องกับการนำไปใช้เป็นประโยชน์ด้านใดจะเป็นด้านการปฏิบัติงาน การบริหารและการตัดสินใจ หรือใช้เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ วิจัยหรือเพื่อทำให้รู้สภาพของบริบทสังคมการใช้ประโยชน์ในแต่ละด้านนั้นต้องการใช้ประโยชน์และการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนการจัดระบบสารสนเทศแตกต่างกัน

#### 4.5 ผู้บริหารกับการนำสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการบริหารการศึกษา

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2544: 227-267) กล่าวถึงการตัดสินใจของผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาและการวางแผนภายในหน่วยงานปัญหาที่เกิดขึ้นบาง ต้องมีการดำเนินงานหลายขั้นตอนและมีเวลาจำกัด ด้วยเหตุนี้จึงได้พยายามคิดหาวิธีการที่จะสร้างชุดเครื่องมืออุปกรณ์ขึ้นมา เพื่อสนับสนุน

การตัดสินใจ (Decision Support System-DSS) ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์เพื่อช่วยพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ มีดังนี้

4.5.1 กรอบแนวคิดระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ประกอบด้วยพื้นฐานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ คือ จิตวิทยาการรับรู้ การแก้ปัญหา ปัญญาประดิษฐ์ ระบบผู้เชี่ยวชาญ สังคมวิทยา พฤติกรรมการตัดสินใจระบบสนับสนุนการตัดสินใจ เศรษฐศาสตร์ การวิจัยการดำเนินการ ทฤษฎีการตัดสินใจ ฐานความรู้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

4.5.2 แนวทางพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ กล่าวถึงพื้นฐาน แนวคิด คุณสมบัติและความสามารถ ผู้พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจต้องมีความรู้เบื้องต้นด้านการพัฒนาฐานข้อมูลระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) คลังข้อมูล (Data warehouse) การค้นเสาะหาข้อมูล (Data mining) ระบบฐานความรู้ของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Knowledge - Based Decision Support Systems) การปรับและรวมข้อมูล (Data transformation and Integration) การประมวลผลเป็นรายการ (Transaction processing systems)

4.5.3 ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information Systems) หมายถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารเรียกใช้สารสนเทศทั้งภายในและภายนอกที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร

4.5.4 ระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ ต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อพิจารณาจุดเด่นจุดด้อย จัดวางทิศทางขององค์กร กำหนดกลยุทธ์ ปฏิบัติตามกลยุทธ์ การควบคุมเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2546: 42-43) กล่าวถึงผู้บริหารว่าสามารถนำสารสนเทศไปใช้ในการบริหารการศึกษาได้ในกรณีต่าง ๆ คือ

- 1) การวางแผนเพื่อพัฒนาและให้บริการด้านศึกษา
- 2) กำกับการบริหารงานการใช้งบประมาณและค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) สถานศึกษาโดยทั่วไปจะจัดบริการอื่นตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน รวมทั้งแนวนโยบายของรัฐบาล
- 4) พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนสามารถนำมาใช้พยากรณ์ทิศทางที่สถานศึกษาควรจะดำเนินการต่อไปอย่างไร
- 5) ทำให้ครูสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและดียิ่งขึ้น

สรุปว่า ผู้บริหารกับการนำสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและการบริหารการศึกษาเป็นการตัดสินใจของผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาและการวางแผนภายในหน่วยงาน ปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์เพื่อช่วยพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์เพื่อช่วยพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ มีกรอบแนวคิดระบบสนับสนุนการตัดสินใจ แนวทางพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร และระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ นอกจากนี้ยังมีการวางแผนเพื่อพัฒนาและให้บริการด้านศึกษาแก่สังคม เพื่อกำกับการบริหารงานการใช้งบประมาณ จัดบริการอื่นตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้ครูสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและดียิ่งขึ้น เพราะสามารถศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

#### 4.6 ระบบสารสนเทศกับการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538: 2) ได้กล่าวถึงระบบสารสนเทศกับการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

4.6.1 ระบบสารสนเทศเป็นข้อมูลหรือข่าวสารที่มีสาระหรือเรื่องราวบรรจุอยู่และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการได้ต่อไป สารสนเทศที่ดีต้องมีความถูกต้อง ทันต่อการใช้งาน มีความสมบูรณ์ กะทัดรัด และตรงกับความต้องการใช้งาน เราสามารถจำแนกสารสนเทศได้หลายวิธี เช่น แบ่งตามแหล่งที่มาแบ่งตามหน้าที่องค์การ ฯลฯ ในการประมวลผลเป็นสารสนเทศ จำเป็นต้อง ประกอบการปฏิบัติการใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการนำเข้า ขั้นตอนการประมวลผล และขั้นตอนผลลัพธ์

4.6.2 ระบบสารสนเทศในองค์การ คือ พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย เทคโนโลยีย่อย คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ข้อมูลสำหรับความสำเร็จของการพัฒนาระบบงานสารสนเทศจะขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 5 ประการ คือ บุคลากร วิธีการ ทรัพยากร การวางแผน และการกำหนดแนวคิดในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

ปทีป เมธาคูณวุฒิ (2544: 252) กล่าวถึง ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information Systems) ว่าเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารเรียกใช้สารสนเทศทั้งภายในและภายนอกที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จ (Critical success factors) ขององค์กร คุณสมบัติของระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร คือ จัดทำตามความต้องการของผู้บริหารแต่ละคน จัดทำเฉพาะข้อมูลที่สำคัญ เรียกใช้เฉพาะบางเรื่อง เรียกใช้ระหว่างข้อมูลภายในและภายนอก ใช้ง่ายไม่ต้องมีเลขการจัดทำให้ สามารถเสนอเป็นกราฟ ตาราง หรือข้อความ

ดังนั้นระบบสารสนเทศกับการบริหารการศึกษาและระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารเป็นข้อมูลหรือข่าวสารที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการ ทันต่อการใช้งาน และเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารเรียกใช้สารสนเทศทั้งภายในและภายนอกที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร คุณสมบัติของระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร คือ จัดทำตามความต้องการของผู้บริหารแต่ละคนและเฉพาะข้อมูลที่สำคัญ

#### 4.7 ประเภทของสารสนเทศเพื่อการบริหาร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538: 2) กล่าวถึงประเภทของสารสนเทศที่นำมาใช้เพื่อการบริหารการศึกษามีหลายลักษณะตามลักษณะของงาน ดังนี้

4.7.1 การบริหารการศึกษาทุกระดับต้องการสารสนเทศสำหรับใช้ในการบริหาร และการดำเนินการในด้านต่าง ๆ สารสนเทศอาจจำแนกเป็น 3 ประเภท ตามระดับขององค์การ คือ

- 1) สารสนเทศเพื่อกำหนดนโยบายและแผน
- 2) สารสนเทศเพื่อการจัดการ
- 3) สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติการ

4.7.2 สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติการเป็นสารสนเทศสำหรับการปฏิบัติการทางด้านวิชาการ และธุรการสารสนเทศมีลักษณะเน้นรายละเอียดข้อมูลเป็นปัจจุบันมีความถูกต้องแม่นยำ และส่วนมากเป็นข้อมูลที่มาจากแหล่งภายใน

4.7.3 สารสนเทศเพื่อการจัดการเป็นสารสนเทศสำหรับการดูแลเป้าหมาย การกำกับดูแลคน การกำกับดูแลเงิน การกำกับดูแลงานและการกำกับดูแลอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ลักษณะของสารสนเทศเป็นแบบกลาง ๆ ระหว่างสารสนเทศเพื่อการกำหนดนโยบายและแผนและสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติการ

4.7.4 สารสนเทศเพื่อการกำหนดนโยบายและแผนมีลักษณะกว้าง เป็นภาพรวมเน้นอนาคต ข้อมูลค่อนข้างเก่าเป็นแบบประมาณการและนาน ๆ จึงมีการใช้ข้อมูลส่วนมากมาจากแหล่งภายนอก  
วิเศษศักดิ์ โคตรอาษา (2542: 149-153) กล่าวถึงประเภทของระบบสารสนเทศที่ใช้ในองค์กร มี 6 ประเภท คือ

- 1) ระบบประมวลผลทางธุรกิจ (Transaction Processing System: TPS) เป็นระบบไม่ซับซ้อนใช้การประมวลผลแบบออนไลน์ (ON-LINE)
- 2) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) เป็นระบบประมวลผลข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลรายวัน
- 3) ระบบช่วยตัดสินใจ (Decision Support System: DSS) เป็นระบบที่ทำหน้าที่จัดเตรียมสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจ
- 4) ระบบสารสนเทศเพื่อผู้บริหารระดับสูง (Executive Information System: EIS) ถูกพัฒนาเพื่อผู้บริหารระดับสูงที่ไม่คุ้นเคยกับเครื่องคอมพิวเตอร์ให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศได้ง่ายขึ้น
- 5) ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation System: OAS) เป็นระบบที่อาศัยเครื่องมืออัตโนมัติ เป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์
- 6) ระบบผู้เชี่ยวชาญ (Artificial Intelligence/Expert System: AI/ES) เป็นระบบที่คอมพิวเตอร์สามารถวิเคราะห์เหตุผลเพื่อการตัดสินใจ

ปทีป เมธาคณวุฒิ (2544: 27-29) กล่าวถึง คุณลักษณะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษาเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ช่วยพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี  
ดังนั้นประเภทของสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา สามารถแบ่งตามลักษณะของงานได้ ดังนี้

- 1) การบริหารการศึกษาทุกระดับต้องการสารสนเทศสำหรับการบริหาร
- 2) สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติการเป็นสารสนเทศสำหรับการปฏิบัติการทางด้านวิชาการและธุรการสารสนเทศ
- 3) สารสนเทศเพื่อการจัดการเป็นสารสนเทศสำหรับการดูแลเป้าหมาย การกำกับดูแลคน
- 4) สารสนเทศเพื่อการกำหนดนโยบายและแผนมีลักษณะและเมื่อแบ่งประเภทของระบบสารสนเทศที่ใช้ในองค์กร มีดังนี้
  - 4.1) ระบบประมวลผลทางธุรกิจ
  - 4.2) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ
  - 4.3) ระบบช่วยตัดสินใจ
  - 4.4) ระบบสารสนเทศเพื่อผู้บริหารระดับสูง

4.5) ระบบสำนักงานอัตโนมัติ

4.6) ระบบผู้เชี่ยวชาญ

#### 4.8 การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในสถาบันการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538: 3-108) กล่าวถึง การนำระบบสารสนเทศมาใช้บริหารในสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องจัดระบบเพื่อความเรียบร้อย ดังนี้

4.8.1 การจัดศูนย์คอมพิวเตอร์เพื่อจัดการระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารสถาบันการศึกษานั้นจะต้องพิจารณาว่าศูนย์นี้ควรจะอยู่ภายใต้การดูแลและการรับผิดชอบของหน่วยงานใดในสถาบันการศึกษานั้น ซึ่งการจัดแบ่งองค์กรขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารสถาบัน

4.8.2 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์คอมพิวเตอร์ เพื่อจัดการระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารสถาบันอุดมศึกษาอาจจะมีทุกตำแหน่งเหมือนกับในองค์กรอื่น ๆ

4.8.3 ศูนย์คอมพิวเตอร์ของแต่ละสถาบันจะมีบุคลากรตำแหน่งใดบ้างและมีจำนวนเท่าไรขึ้นอยู่กับขนาดของศูนย์และระบบสารสนเทศที่ต้องการจัดการ

4.8.4 การรักษาความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินการที่จะให้ระบบเครื่องคอมพิวเตอร์สามารถทำงานต่อเนื่องได้ การป้องกันข้อมูลและโปรแกรมไม่ให้สูญหาย ไม่ให้ถูกดัดแปลงหรือลอกเลียน รวมทั้งการไม่เปิดเผยข้อมูลหรือโปรแกรมหรือรายงานที่เป็นความลับและการป้องกันการใช้ระบบคอมพิวเตอร์จากผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต

4.8.5 การบริหารด้านการรักษาความปลอดภัยมีหลายด้าน ในที่นี้ระบุไว้ 5 ด้าน คือ การรักษาความปลอดภัยด้านกายภาพด้านเอกสารอุปกรณ์และการสำรองข้อมูล และโปรแกรมด้านซอฟต์แวร์ระบบปฏิบัติการและโปรแกรมประยุกต์ ด้านฐานข้อมูล และด้านการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์

#### 4.9 การจัดสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546: 16-19) ได้กล่าวถึงการจัดสารสนเทศเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา สามารถจัดแบ่งออกได้หลายลักษณะตามวิธีการพิจารณาการบริหารการศึกษา กล่าวคือ อาจแบ่งตามระบบบริหารหรือกระบวนการบริหารหรือภารกิจทางการบริหารซึ่งการจัดแบ่งสารสนเทศตามแนวการบริหารดังกล่าวมีรายละเอียดการจัดแบ่ง ดังนี้

4.9.1 การจัดสารสนเทศตามภารกิจของผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาตามแนวคิดที่ได้รับการยอมรับมากคือ ของลูเธอร์และกูลิค (Luther and Gulick) ซึ่งแบ่งภารกิจของผู้บริหารออกเป็น 7 ประการ คือการวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organization) การบริหารงานบุคคล (staffing) การอำนวยความสะดวก (directing) การร่วมมือประสานงาน (coordinating) การรายงาน (reporting) และการบริหารงบประมาณ (budgeting)

4.9.2 การจัดสารสนเทศตามกระบวนการบริหาร

ตามแนวคิดของเดมมิง (Deming) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 4 ขั้นตอน คือการวางแผน (plan) การดำเนินงาน (do) การติดตามประเมินผล (check) และการปรับปรุงแก้ไข (action)

#### 4.9.3 การจัดสรรคนเทศตามระบบการบริหาร (Administrative System)

ตัวแบบของระบบที่ได้รับความนิยมทั่วไป คือบริบทหรือสภาพแวดล้อม (context) ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (product) และผลกระทบ (impact) โดยมีรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการดังนี้

- 1) บริบท ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองวิทยาการและเทคโนโลยีของระบบสังคมที่สถานศึกษาหรือองค์กรตั้งอยู่
- 2) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ครูและบุคลากรอันมีคุณสมบัติ คุณวุฒิ ระดับชั้น อัตราเงินเดือน สถานภาพครอบครัว อายุ ประสบการณ์ทำงาน ฯลฯ ทรัพยากรการศึกษา ได้แก่ งบประมาณ รายได้ รายจ่าย แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญา อาคารสถานที่
- 3) กระบวนการ คือกระบวนการทำงานด้านการบริหารการศึกษา ข้อมูลที่ควรรวบรวม คือระบบการทำงาน วิธีการที่ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กล่าวคือ วิธีการบริหารของผู้บริหารและวิธีการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เป็นต้น
- 4) ผลผลิต คือผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ออกกลางคัน ผู้ตกชั้น เป็นต้น
- 5) ผลกระทบ หมายถึงผลของการศึกษาที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมตลอดจนระบบการศึกษา ทั้งในระดับชาติ ระดับชุมชน และระดับครอบครัว เช่น การมีงานทำของผู้จบการศึกษาแต่ละระดับ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและถิ่นที่อยู่ของผู้จบการศึกษาแต่ละระดับการละทิ้งที่อยู่ของผู้จบการศึกษา เป็นต้น

4.9.4 การจัดสรรคนเทศตามภารกิจหรือลักษณะงานทางการบริหาร (Administrative Function) หน่วยงานทางการศึกษาจำแนกภารกิจของสถานศึกษาแตกต่างกัน แต่อาจแบ่งกิจดังกล่าวออกเป็น 7 งาน คือการบริหารงานวิชาการ การปกครอง การบริหารงานบุคคล การบริหารงานธุรการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริการ ความสัมพันธ์ชุมชน

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินทั้ง 7 งานดังกล่าว มีรายละเอียดดังที่ได้นำเสนอข้อมูลตามระบบ และกระบวนการบริหารที่กล่าวมาแล้ว ตามข้อกำหนดใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กระจายอำนาจการบริหารงาน 4 ประการให้สถานศึกษาดูแลรับผิดชอบ คือการบริหารงานทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล รายละเอียดของภารกิจก็เป็นเช่นเดียวกันกับที่อธิบายมาแล้วข้างต้น

ข้อมูลทั้ง 7 งานดังกล่าวสามารถปรับเป็น 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งการบริหารงานปกครองนักเรียนกับการบริหารงานทั่วไป เป็นงานด้านเดียวกัน

## 5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ได้ดำเนินงานภารกิจ 4 ด้าน ตามแนวทางการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษา ดังนี้

### 5.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553

#### 5.1.1 ให้ยกเลิก

- 1) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การแบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546
- 2) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การแบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2550
- 3) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การแบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2550

#### 5.1.2 ในประกาศนี้

“สำนักงานเขต” หมายความว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

5.1.3 ให้สำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
- 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
- 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 4) กำกับ ดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 6) ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆรวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 7) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12) ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

5.1.4 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานเขต ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มอำนวยการ
- 2) กลุ่มบริหารงานบุคคล
- 3) กลุ่มนโยบายและแผน
- 4) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
- 5) กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
- 6) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
- 7) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน

5.1.5 ให้ส่วนราชการสำนักงานเขตมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - 1.1) ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงานเขต
  - 1.2) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการ
  - 1.3) ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและยานพาหนะ
  - 1.4) จัดระบบบริหารงาน การควบคุมภายในและพัฒนางค์กรสำนักงานเขต
  - 1.5) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจการและผลงานของสำนักงานเขตและส่วน

ราชการในสังกัด

- 1.6) เผยแพร่และให้บริการข้อมูลข่าวสาร
- 1.7) ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเขตพื้นที่

การศึกษา

- 1.8) ประสานงานที่เกี่ยวกับการสรรหากรรมการและอนุกรรมการในระดับต่าง ๆ
- 1.9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในของสำนักงานเขตที่มีใช้งาน

ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

- 1.10) ส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพในสำนักงานเขตสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา

1.11) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2) กลุ่มบริหารงานบุคคล มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

2.1) วางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ

2.2) สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอนและการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.3) ดำเนินงานบำเหน็จบำนาญความชอบและทะเบียนประวัติ

2.4) พัฒนาบุคลากร ส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติ และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ

2.5) ดำเนินงานวินัย อุทธรณ์ ร้องทุกข์ และการดำเนินคดีของรัฐ

2.6) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา

2.7) จัดทำมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมิน ผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขต

2.8) ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคลและจัดทำรายงานประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารงานบุคคลเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3) กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

3.1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษา

3.2) จัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

3.3) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณ

3.4) ตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผน

3.5) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.6) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

3.7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

4.1) ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.2) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคลครอบครัว  
องค์กร ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

4.3) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา  
สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

4.4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถ  
พิเศษ

4.5) ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพอนามัย กีฬาและนันทนาการ ลูกเสือ  
ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นักศึกษาวิชาทหาร ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์  
สิทธิเด็กและเยาวชน และงานกิจการนักเรียนอื่น

4.6) ส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.7) ส่งเสริมงานกิจกรรมพิเศษและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4.8) ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดและส่งเสริมป้องกัน  
แก้ไข และคุ้มครองความปลอดภัยนักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.9) ดำเนินงานวิเทศสัมพันธ์

4.10) ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและการวัฒนธรรม

4.11) ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.12) ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็ง  
ของชุมชน

4.13) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง  
หรือที่ได้รับมอบหมาย

5) กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

5.1) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
หลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

5.2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้  
ของผู้เรียน

5.3) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัด  
และการประเมินผลการศึกษา

5.4) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา  
รวมทั้งประเมินติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

5.5) นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา

5.6) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา ส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี  
ทางการศึกษา

5.7) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและ  
นิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

5.8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง  
หรือที่ได้รับมอบหมาย

- 6) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - 6.1) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารการเงิน
  - 6.2) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบัญชี
  - 6.3) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานพัสดุ
  - 6.4) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานบริหารงานบริหารสินทรัพย์
  - 6.5) ให้คำปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานบริหารการเงินงานบัญชีงานพัสดุ และงานบริหารสินทรัพย์
  - 6.6) ปฏิบัติร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- 7) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - 7.1) กำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน
  - 7.2) ดำเนินการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนและการเปลี่ยนแปลงกิจการโรงเรียนเอกชน
  - 7.3) ดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์และเงินทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนและที่กฎหมายอื่นกำหนด
  - 7.4) ดำเนินการอื่นเกี่ยวกับงานการศึกษาเอกชนตามที่กฎหมายกำหนด
  - 7.5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

## 5.2 ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 (2546: 46-80) ได้กำหนดภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 มีภารกิจในการจัดการศึกษาในโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มีประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป และกระทรวงศึกษาธิการ (2550: 30-120) กล่าวถึงภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้

### 5.2.1 ด้านวิชาการ

- 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ โดยนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 4) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ยกย่องครูและผู้บริหารที่ทำการวิจัย

5) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในเขตพื้นที่การศึกษา รวบรวมสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6) เพิ่มสมรรถนะของระบบการให้บริการสื่อและแหล่งเรียนรู้โดยใช้ ICT ในเขตพื้นที่การศึกษา

7) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8) กำหนดนโยบายด้านการแนะแนว พัฒนาครูให้ทำหน้าที่แนะแนวและดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

9) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

10) ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

11) ส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับหน่วยงานอื่น

12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

13) จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

14) พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

#### 5.2.2 ด้านงบประมาณ

1) จัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4) การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5) การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

6) การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

7) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

8) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

9) การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

10) การวางแผนพัสดุ

11) การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

12) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

13) การจัดหาพัสดุ

14) การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

15) การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

16) การเบิกเงินจากคลัง

17) การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

18) การนำเงินส่งคลัง

- 19) การจัดทำบัญชีการเงิน
- 20) การจัดทำรายงานการเงินและงบการเงิน
- 21) การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

### 5.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) การวางแผนอัตรากำลัง
- 2) การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 4) การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 5) การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 6) การลาทุกประเภท
- 7) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 8) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 9) การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 10) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 11) การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 12) การออกจากราชการ
- 13) การจัดระบบและจัดทำทะเบียนประวัติ
- 14) การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 15) การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 16) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 17) การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 18) การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 19) การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 20) การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

### 5.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

- 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 3) การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 8) การดำเนินงานธุรการ

- 9) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 10) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 11) การรับนักเรียน
- 12) การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 13) การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 14) การระดมทรัพยากรทางการศึกษา
- 15) การทัศนศึกษา
- 16) การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 17) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 18) การส่งเสริม สนับสนุนและการสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

- 19) การประสานงานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- 20) การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 21) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 22) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จัดการศึกษาในโรงเรียน ภาครัฐจำนวน 148 โรงเรียน ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนภูมิ อำเภควนเนียง อำเภอ บางกล่ำ และอำเภอคลองหอยโข่ง มีครูในโรงเรียน 2,753 คน แผนปฏิบัติงานประจำปี (2549: 1) คอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งได้รับการจัดสรรจากงบประมาณของ ทางราชการและงบบริจาคจากผู้ปกครองและจากหน่วยงานต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. 2544-2545 โรงเรียนภาครัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 148 โรงเรียน มีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ในสภาพงานได้ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ในการจัดการศึกษา จำนวน 55 เครื่อง โดยเฉลี่ยโรงเรียนละ 4 เครื่อง และเพื่อให้การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างทั่วถึงทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและการ บริหารทั่วไป โรงเรียนได้รับการจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงเพิ่ม ดังนี้

ปีงบประมาณ 2546 เพื่อจัดการศึกษาได้รับงบประมาณจากงบทางราชการ และ งบบริจาค โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 51 เครื่อง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 155 เครื่องโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 104 เครื่อง โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 138 เครื่อง

ปีงบประมาณ 2547 เพื่อจัดการศึกษาได้รับงบประมาณจากงบทางราชการและ งบบริจาค โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 57 เครื่อง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 134 เครื่อง โรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 40 เครื่อง โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 เครื่อง

ปีงบประมาณ 2548 เพื่อจัดการศึกษาได้รับงบประมาณจากงบทางราชการและ งบบริจาค โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 42 เครื่อง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 55 เครื่อง

ปีงบประมาณ 2549 โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากทางราชการ เพื่อ จัดซื้อคอมพิวเตอร์ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน จำนวน 5 เครื่อง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 80 เครื่อง โดยเฉลี่ยโรงเรียนภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2

ร่วมกับหน่วยงานของทางราชการ ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม การซ่อมบำรุง การรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนสังกัดภาครัฐจำนวน 148 โรงเรียน ข้อมูลสารสนเทศ (2548: 1) เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ปีงบประมาณ 2550 โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากทางราชการ เพื่อจัดซื้อคอมพิวเตอร์ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน จำนวน 8 เครื่อง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 100 เครื่อง โดยเฉลี่ยโรงเรียนภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ร่วมกับหน่วยงานของทางราชการ ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม การซ่อมบำรุง การรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนสังกัดภาครัฐ จำนวน 148 โรงเรียน ข้อมูลสารสนเทศ (2549: 1) เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

ปีงบประมาณ 2551 โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณจากทางราชการ เพื่อจัดซื้อคอมพิวเตอร์โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 1 โรงเรียน จำนวน 10 เครื่อง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 100 เครื่อง โดยเฉลี่ยโรงเรียนภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ร่วมกับหน่วยงานของทางราชการ ดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม การซ่อมบำรุง การรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนสังกัดภาครัฐ จำนวน 148 โรงเรียน

## 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธวัช ชูริมินต์ (2542: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการศึกษาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตศรีธาตุ จากการศึกษาวิจัยปรากฏผล ดังนี้ ในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตศรีธาตุ มีคณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียน มีการจัดสรรงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดระบบสารสนเทศแต่ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่สารสนเทศมีความรู้ความสามารถด้านสถิติ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านคอมพิวเตอร์ จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เครื่องคิดเลข และคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพพอใช้ เทคโนโลยีสื่อสารส่วนใหญ่ใช้วิทยุสื่อสาร มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน และตัดสินใจ ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับ “มาก” ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร พบว่า เจ้าหน้าที่สารสนเทศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร พบว่า เจ้าหน้าที่สารสนเทศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารอยู่ในระดับ มาก

สมบูรณ์ หนูสังข์ (2551: 26) ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทยของอาจารย์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า ปัญหาการใช้สารสนเทศที่พบมากที่สุด คือ การเข้าสู่ระบบ ส่วนปัญหาการใช้สารสนเทศบน ShoolNet ที่มีน้อยที่สุด คือ ความถูกต้องของข้อมูลที่ให้บริการ ซึ่งรายละเอียดของปัญหาที่พบบ่อย คือ การเข้าสู่ระบบติดยาก ช้าและสายหลุดบ่อย

จากการตรวจสอบเอกสารทำให้ทราบถึงปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของอาจารย์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด สมควรต้องปรับปรุงในส่วนใดบ้างเพื่อให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

จากการศึกษางานวิจัยของ สมบูรณ์ หนูสังข์ (2551: 27) อ้างถึง เบลูจมาภรณ์ พลประโคน (2545: 89-90) เรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอลำปลายมาศ สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ สอบถามผู้บริหารโรงเรียน ครู และเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ เพื่อศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และศึกษาปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลจากการศึกษา พบว่า 1) การใช้คอมพิวเตอร์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน ทุกโรงเรียนใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรมที่ใช้มาก คือ MS-Word 2) ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นปัญหาระดับมากในเรื่องงบประมาณในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์งบประมาณในการบำรุงรักษา ปัญหาระดับปานกลางในเรื่อง (1) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้งานมีไม่เพียงพอ (2) การสร้างเครื่องมือในการจัดระบบสารสนเทศมีไม่เพียงพอ และ (3) จำนวนเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ เมื่อศึกษางานวิจัยของสมบูรณ์ หนูสังข์ (2551: 27) อ้างถึง สมพิศ จำปาทิพย์ (2545: บทคัดย่อ) เรื่องศึกษาสภาพและปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ของบุคลากรสายบริหารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านคอมพิวเตอร์ของบุคลากร ผลจากการศึกษา พบว่า สภาพการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ นำคอมพิวเตอร์มาใช้ดำเนินงานธุรการใช้ในการพิมพ์เอกสาร รองลงมา คือ ใช้งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ คือ ขาดบุคลากรที่สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์การไม่ได้รับฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการปฏิบัติไม่มีความกระตือรือร้นในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงาน

รัชฎาวลัย บุญเดช (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูที่ทำงานกับบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูเพศชายมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมแตกต่างจากหญิง ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันของครูมีผลต่อพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานของซอฟต์แวร์และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการทำงาน

ธันวา อ่วมมณี (2548: 78-79) เรื่องการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ผลจากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายยุทธศาสตร์ พบว่าในยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนา การบริหารจัดการด้านการศึกษาและการบริการ อยู่ในระดับมาก ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง ตามลำดับ

อดิศร โชคบัณฑิต (2548: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการศึกษา

พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ชินกรณ์ แก้วรักษา (บทคัดย่อ: 2554) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

พันทิพย์ ภูติยา (2550: 103-104) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร ผลการศึกษา พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดการศึกษา เทศบาลเมืองสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในด้านงานงบประมาณและบุคลากร มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานวิชาการและการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษางานวิจัยของนางลักขณ์ ยุทธสุทธิพงศ์ (2552: บทคัดย่อ) เรื่องศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ปีงบประมาณ 2552 ผลการวิจัย พบว่า1) สภาพปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยี และด้านการบริหารจัดการ 2) ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยี ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาครู และด้านการจัดการเรียนการสอน 3) สภาพปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ปีงบประมาณ 2552 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ด้านเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยี และด้านการพัฒนาครู ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 14 ปีงบประมาณ 2552 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาครู และด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 5) สภาพปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ปีงบประมาณ 2552 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6) ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 ปีงบประมาณ 2552 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 7) ปัญหา อุปสรรคและความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานคือ ขาดงบประมาณจัดซื้อและซ่อมบำรุง

ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี ครูขาดทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และการผลิตสื่อการเรียนการสอนทาง ICT มีการนำสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์รวมทั้งอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนการสอน และพัฒนางานน้อยมาก ระบบอินเทอร์เน็ตล่าช้า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เป็นระบบ ขาดวัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน ต้องการให้กระทรวงสนับสนุนงบประมาณด้านเทคโนโลยีให้มากขึ้นรวมทั้งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี ต้องการให้ครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ดี มีเจตคติที่ดีต่อเทคโนโลยี จัดทำและใช้สื่อ CAI ให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียน 8) ข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนเข้ารับการอบรมด้านเทคโนโลยี สพฐ. ควรจัดสรร งบประมาณ คอมพิวเตอร์ ปัจจัยเกื้อหนุนให้เพียงพอ จัดอบรม การซ่อมบำรุงพื้นฐานให้แก่ครู ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้านคอมพิวเตอร์ ควรพัฒนาครูด้านการผลิตสื่อและสร้างบทเรียนให้มากขึ้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตาม ดูแล นิเทศ ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดระบบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษา ทำให้ทราบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีสภาพการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นอยู่อย่างไร และได้ทราบสภาพปัญหาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารการศึกษา ผู้วิจัย จึงใช้เป็นแนวทางในการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นตามความต้องการ และควรจะพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการสถานศึกษาในระดับใดจึงจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารการศึกษา